

SVEA HOVRÄTT

BESLUT

1978-12-15

Stockholm

med anledning av ansökan om verkställighet av en
den 5 april 1978 i Frankrike meddelad skiljedomen

SÖKANDE

Götaverken Arendal Aktiefelag, GÖTEBORG

Ombud: advokaten Robert Romlöv, Kinge och Ranberg

Advokatbyrå, Box 18, 401 20 GÖTEBORG

FÖREKLARANDE

General National Maritime Transport Company,

10 Carnata Street, Box 4673, TRIPOLI, LIBYEN

Ombud: advokaten Lars Roman, Advokatfirman

Korssing & Rylander, Box 3299, 103 66 STOCKHOLM

Skiljedomen, se bilaga A och B

YRKANDEN 221

Götaverken Arendal Aktiefelag, i fortsättningen benämnt
varvet, har ansökt om verkställighet av skiljedomen.

General National Maritime Transport Company, i fortsätt-
ningen benämnt beställaren, har bestritt bifall till ansökan

lutets nr. 5:05 75

Målets nr. 6 747/78

Exp. avgift 63:-

Wetter o. Wetter Adv.byrå

Sweden
Page 1 of 21

samt i andra hand yrkat att ärendet uppskjutes i avbidan på laga kraft ägande beslut i Frankrike med anledning av därstädes väckt klandertalan. Beställaren har åberopat följande grunder.

1. Skiljemännen har överskridit sitt uppdrag och skiljedomen är därför utan verkan.
2. Sådana oregelmässigheter har förekommit i skiljemannaförfarandet att skiljedomen saknar verkan.
3. Internationella Handelskammarens (ICCs) skiljedomstol (Court of Arbitration) har genom att utfärda direktiv till skiljemännen utövat regelstridig påverkan på dessa. Skiljedomen är därför ogiltig åtminstone såvitt avser frågan om rätt för beställaren till skadestånd. Eftersom skiljedomen är ogiltig i viss del är den i sin helhet ogiltig. Även om domen skulle anses giltig till viss del, utestår så väsentliga frågor oreglerade att domen i vart fall ännu inte kan anses bindande för parterna.
4. Beställaren har i Frankrike ingivit klander mot skiljedomen.
5. Beställaren har den 8 september 1978 inlett nytt skiljeförfarande vid ICC angående samma skeppsbyggnadskontrakt som behandlas i skiljedomen.

SKÄL

Skiljemannaförfarandet har ägt rum i Paris enligt ICCs skiljedomsregler. I förevarande mål är följande bestämmelser i skiljedomsreglerna av intresse.

Enligt art. 1 finns en skiljedomstol knuten till ICC som har att utöva vissa funktioner enligt skiljedomsreglerna. Ledamöterna i domstolen väljs av ICCs råd och sammanträder i princip en gång i månaden. Skiljedomstolen avgör enligt art. 2 själv inte några tvister men utser eller bekräftar utseendet av

skiljemän. Innan förfarandet tar sin början skall skiljemannen (skiljemännen) enligt art. 13:1 på grundval av vad parterna muntligen eller skriftligen har anfört upprätta en handling som anger hans uppdrag ("terms of reference"). Handlingen skall bl a innehålla en redogörelse för parternas yrkanden och en precisering av de frågor som skall avgöras. Parterna får enligt art. 16 framställa nya yrkanden under förutsättning att dessa hålls inom ramen för "terms of reference" eller att de tas upp i tillägg till detta dokument, undertecknas av parterna och överlämnas till ICCs skiljedomsstol. Innan skiljedomen undertecknas skall skiljemännen enligt art. 21 underställa skiljedomsstolen sitt förslag till dom. Domstolen får besluta om ändringar såvitt avser skiljedomens utformning och får även - utan att inkräkta på skiljemännens beslutanderätt - rik skiljemännens uppmärksamhet på frågor av materiell betydelse. En skiljedom får inte undertecknas förrän den godkänts av domstolen såvitt avser dess utformning. I art. 24 föreskrivs att parterna genom att överlämna tvisten till skiljedom av ICC skall anses ha utfäst sig att utan dröjsmål fullgöra skiljedomen och att ha avstått från varje rätt att föra talan mot domen i den mån sådant avstående lagligen kan göras. Frågan om kostnaderna för skiljeförfarandet regleras i art. 20. Kostnaderna skall bestämmas i skiljedomen. I denna skall också anges vem av parterna som skall svara för kostnaderna eller till huru stora delar som parterna skall svara för dessa. Kostnaderna för förfarandet skall omfatta arvoden till skiljemännen och administrativa kostnader bestämda av domstolen i enlighet med en vid skiljedomsreglerna fogad tabell, skiljemännens utgifter, arvoden till experter och deras utgifter samt sådana normala kostnader för ombud (legal costs) som parterna ådragit sig. Enligt den nämnda bilagan (p. 3 b) skall parterna, innan målet överlämnas till skiljemännen, inbetala ett depositionsbelopp som skall täcka de av domstolen bestämda skiljemannaarvodena och den administrativa avgiften.

I av parterna den 15 mars 1977 upprättade "terms of reference"

angavs skiljemännens uppdrag på följande sätt:

7. Issues to be decided

The arbitrators will have to decide the following issues

A) Regarding the Claimant claim

- was the Buyer obliged and/or is he now obliged to accept and take delivery of the vessels and as a consequence was he and/or is he now obliged to pay the last instalment of US \$ 10.187.500 for each vessel;
- is the Buyer liable to pay damages to the Builder for losses caused to the Builder by the Buyer's failure to take delivery on the contractual dates and to pay the last instalments - the amount of damages to be determined at a later stage of this arbitration;
- should the Buyer bear the cost of the arbitration including all related costs.

B) Regarding the Defendant motions

- has the Builder violated the Contract, including but not limited to the violation of the Libyan Arab boycott laws, and agreed specifications and as a consequence was the Buyer right in rejecting the vessels.

C) Regarding the Counterclaim

- is the Builder responsible for the repayment of all amounts already paid by the Buyer on the three vessels, + 10% p.a. interest including all related costs;
- is the Buyer entitled to damages for losses sustained by the Buyer as a consequence of the breach of the contracts;
- should the Builder bear the cost of the arbitration including all related costs.

.....
9. The parties agree that an interim Award shall be rendered on the issues spelt out in point 7 excluding the question of the amount of damages to be paid by either party which question either party may raise by subsequent application to the arbitrators in this arbitration proceedings. Such application is to be made within three months after the interim award has been notified to the parties.

1. Frågan om skiljemännen överskridit sitt uppdrag

Beställaren har gjort gällande att skiljemännen i tre hänseenden har överskridit sitt uppdrag. Dessa påståenden behandlas i det följande var för sig.

1.1 Prisnedsättning

Beställaren har i denna del gjort gällande att parterna inte till skiljemännen har överlämnat frågan om beställaren skulle vara skyldig att mot prisreduktion mottaga fartygen.

Till stöd för sin talan har beställaren anfört: Skiljemännen skulle enligt p. 7 i "terms of reference" avgöra huruvida fartygen var i kontraktenslaga skick, när de av varvet hade angivits klara för leverans, och/eller om fartygen - på grund av därefter vidtagna åtgärder - bringats att uppfylla kontraktets krav vid påbörjandet av skiljeförfarandet. I "terms of reference" saknas varje antydning om att parterna till skiljemännen överlämnat frågan, huruvida beställaren skulle vara skyldig att mot prisreduktion mottaga fartygen för det fall dessa icke ansågs vara i det kontraktensliga skick som hävdats av varvet. Inte heller i kontrakten finns något stöd härför. Där stadgas i stället att varvet - inom viss tid - skall åtgärda alla avvikelser från kontraktet och därtill hörande specifikationer. Skiljemännen har emellertid - efter att förts ha konstaterat att beställaren hade anledning att betrakta fartygen som icke kontraktensliga när de avvisades - i den slutliga domen utan någon kommentar ålagt beställaren att mottaga fartygen mot prisreduktion.

Beställaren har vidare anfört: I ett första utkast till skiljedom utsades att köparen på goda grunder hade avvisat fartygen när de av varvet angavs klara för leverans, men att beställaren trots detta måste acceptera fartygen mot prisreduktion. Av domskälen framgick att ännu vid inledandet av skiljeförfarandet kvarstod, såvitt känt, de av beställaren påtalade

bristerna. Vidare angavs på s 18 i domsförslaget, att skiljemännen inte ansåg det tillrädligt att förelägga varvet att rätta till felaktigheter utan föredrog att följa en idé som frankastats av varvets ombud i slutanförendet, nämligen att besluta om prisreduktion. Härav framgick således att skiljemännen inte hade annat stöd för ett beslut om prisreduktion än att sådan antytts sekundärt av den ena parten vid slutförendet av dennes talan. Sedan skiljemännen enligt art. 21 i ICCs skiljedomsregler underställt ICCs "Court of Arbitration" sitt förslag till dom, framhöll skiljedomsstolen att domen redovisade två sinsemellan oförenliga ståndpunkter och frågades skiljemännen, hur beställaren & ena sidan kunde vara berättigad att avvisa fartygen men & andra sidan nu måste acceptera dem med en prisreduktion. Domstolen angav vidare att de eventuella nya omständigheter som tillkommit efter det att beställaren med berättigande avvisat fartygen och som kunnat leda till att beställaren numera var skyldig att mottaga fartygen skulle förklaras i domskälen. Det förut nämnda avsnitt på sid. 18 i domsförslaget ströks härafter och domen kom, i strid mot skiljedomsstolens påpekande, att icke innehålla någonting som helst förklaring till att en prisreduktion kunde ifrågakomma. Mot protester av en av skiljemännen, Mr Tashani, fastslogs i domen att beställaren var skyldig att mottaga fartygen mot prisreduktion.

Varvet har anfört: Skiljemännen hade enligt "terms of reference" p. 7 A) och 9 att avgöra bl a huruvida beställaren "var och nu är" skyldig att taga leverans av de tre fartygen och huruvida beställaren var skyldig att betala resterande köpeckilning US \$ 10.187.500 per fartyg. Beställaren bestred yrkande. Härav följer att det låg inom skiljemännens behörighet att ålägga beställaren att taga leverans och utge ett mindre belopp, nämligen US \$ 9.998.350 per fartyg. Det torde terminologiskt vara invändningsfritt att skilja prisreduktion som köprättslig påföljd för fel från sådant skadestånd som avses i "terms of reference" p. 9 (jfr svenska köplagen 42 och 43 §§

Invändningen att skiljedomen är ologisk skall liksom andra invändningar mot dess materiella innehåll lämnas utan avseende, eftersom skiljedomen inte är överklagbar i sak. Någon svårighet att verkställa skiljedomen på grund av dess materiella innehåll föreligger inte. - Vad beställaren anfört om överläggningarna till dom mellan skiljemännen och "Court of Arbitration" saknar betydelse för bedömning av domens verkställbarhet i Sverige. Varvet vill emellertid påpeka att skiljedom enligt ICCs regler kan bestämmas enhälligt, av en majoritet eller av ordföranden. Enligt fransk processlag - platsen för skiljemannaförfarandet var Paris - kan en dissiderande skiljedomare antingen underteckna domen eller vägra att göra detta. I det senare fallet har de övriga skiljemännen att intyga förhållandet. Däremot kan en skiljeman inte foga sin dissens till domen. Mr Tashani utnyttjade sin rätt att vägra underteckna domen och de övriga skiljemännen bekräftade detta genom påskrift på domen.

Beställaren har genålit: Den enda anledningen till uttrycket "or is he now" i p. 7 av "terms of reference" var att varken beställaren eller skiljemännen vid skiljeförfarandets inledning kände till huruvida de fel som konstaterats, när fartygen anmäldes klara för leverans, sedermera hade åtgärdats. Om felet var åtgärdade återstod likväl frågan om skadestånd till beställaren.

Hovrätten gör följande bedömning.

Skiljemännen hade genom p. 7 A av "terms of reference" fått i uppdrag att avgöra bl a frågan om "beställaren varit och/eller numera är skyldig att mottaga leverans av fartygen och om beställaren var och/eller är skyldig att erlagga den sista delbetalningen om US \$ 10.187.500 per fartyg". Enligt p. 7 B och C hade skiljemännen att ta ställning till om beställaren haft rätt att vägra mottaga leverans av fartygen och om varvet var skyldigt att återbetala erlagda delar av köpeskillingen mm.

Svensk lag är enligt skiljedomen tillämplig lag för ifrågavarande skeppsbyggnadskontrakt. Enligt svensk rätt är avtalet att beteckna som avtal om köp av lös egendom och lagen (1905 nr 38 s. 1) om köp och byte av lös egendom följaktligen tillämplig. Liksom många utländska köplagar innehåller den svenska köplagen föreskrifter om att köparen inte har en obetingad rätt att häva ett köp om det sålda godset är behäftat med fel. Är felet att anse som ringa, är köparen i regel skyldig att mottaga leverans men har då rätt till sådant "avdrag å köpeskillingen, som mot felet svarar" (jfr 42 och 43 §§ köplagen samt Hellner, Arkiv för Sjörett Bind XI s. 24).

Sedan skiljemännen funnit att beställaren var skyldig att mottaga leverans av fartygen hade skiljemännen således - i enlighet med varvets yrkanden och det i "terms of reference" angivna uppdraget - att taga ställning till om hela den återstående delen av köpeskillingen skulle erläggas av beställaren eller om beställaren var berättigad till prisnedsättning på grund av de konstaterade felen. Med beaktande av vad som nu har anförts - och då köparens rätt till prisnedsättning enligt svensk rätt inte är att anse som en rätt till skadestånd - finner hovrätten att skiljemännen inte har överskridit sitt uppdrag i nu förevarande hänseende.

1. 2. Skiljedomens p. 7

Beställaren har anfört: I p. 7 av den slutliga skiljedomen anges att båda parter i och med skiljedomens utfärdande skall anses ha uppfyllt alla sina förpliktelser under de tre skeppsbyggnadskontrakten. Skiljedomen kan emellertid aldrig binda parterna i andra frågor än den som överlämnats till skiljemännen för avgörande. Majoriteten av skiljemännen har därför grovt överskridit sitt uppdrag.

Varvet har anfört: Frågan huruvida p. 7 i skiljedomen kan anses omfatta andra frågor än den som varit föremål för

skiljeförfarandet torde få avgöras enligt allmänna regler om rättskraft och res iudicata. I vart fall saknar de allt sammanhang med den nu aktuella ansökan om verkställighet. Någon särskild verkställighet av p. 7 kan inte komma ifråga.

Hovrätten gör följande bedömning.

Skiljemännen har avslutat domen genom att i olika punkter redovisa sina beslut. Av dessa är endast besluten i p. 4 och 5 av sådan natur att de kan verkställas. Vad beställaren har anfört beträffande ogiltigheten av p. 7 i skiljedomen är inte av beskaffenhet att kunna utgöra hinder mot verkställighet av domen i angivna delar.

1. 3 Kostnader för skiljeförfarandet

Beställaren har anfört: Under skiljeförfarandets gång enades parterna genom en den 5 december 1977 särskilt upprättad handling, vilken omnämnes i skiljedomen (s. 4), om att kostnadsfrågan och frågan om vem av parterna som skulle svara för kostnaderna skulle anstå till dess parterna ånyo underställde skiljemännen dessa frågor. Som brukligt är vid internationella skiljeförfaranden skulle parterna nämligen ha möjlighet att efter meddelad dom i huvudsaken särskilt argumentera såväl beträffande kostnadernas storlek som fördelningen härav. I strid med denna överenskommelse anger skiljedomen i p. 5 att parterna skall betraktas som ömsom tappande, ömsom vinnande, och därför vardera bära hälften av kostnaderna för skiljeförfarandet. Det enda skiljemännen hade rätt att uttala sig om var vilket depositionsbelopp som slutligt skulle utgå. Även genom nu nämnt beslut har skiljemännen således allvarligt överskridit sitt uppdrag.

Varvet har anfört: Parterna föreslog vid skiljeförhandlingens avslutande att kostnadsfrågorna i sin helhet skulle uppskjutas. Skiljemännens orädförande invände härmot att skiljemännen

enligt ICCs skiljedomsregler oundgängligen måste fatta beslut om de inbetalda förskotten. I anledning därav träffade parterna uppgörelse att uppskjuta alla kostnadsfrågor "excluding the deposit" till efter domen. I enlighet därmed träffade skiljemännen avgörande beträffande de deponerade medlen men gjorde inget uttalande beträffande kostnader i övrigt. ICCs skiljedomstol har sedermera till parterna låtit betalt skillnaden mellan inbetalda förskott och utdömd del därav med hälften till vardera parten. Ingentida parten har fullföljt skiljeförfarandet i övriga kostnadsfrågor inom den avtalade tremånadersfristen.

Hovrätten gör följande bedömning.

Enligt art. 20:2 i ICCs skiljedomsregler omfattar kostnader för skiljeförfarandet arvoden till skiljemännen och administrativa kostnader (bestämda av ICCs skiljedomstol i enlighet med en vid skiljedomsreglerna fogad tabell), skiljemännens utgifter, arvoden till experter och deras utgifter samt sådana normala kostnader för ombud (legal costs) som parterna ådragit sig. I bilaga till skiljedomsreglerna anges i p. 3 a att kostnader för skiljeförfarandet omfattar skiljemännens arvoden och den administrativa avgiften och att de vidare kan inkludera skiljemännens personliga utgifter, kostnader för experter och liknande kostnader. Vidare anges (p. 3 b) att parterna, innan ett mål överlämnas till skiljemännen, skall betala ett depositionsbelopp beräknat enligt i bilagan intagen tabell och täckande skiljemannearvodet och den administrativa avgiften. Skiljedomstolen fastställer arvoden till skiljemännen enligt tabellen (p. 3 c och d). Innan expert kan anlitas skall parterna deponera ett belopp som skiljemännen bestämmer, avsett att täcka beräknade kostnader för expertens arvode och utgifter (p. 3 f).

I ICCs skiljedomsregler används således uttrycket "kostnader för skiljeförfarandet" (costs of arbitration) i två olika

betydelser, varav det i art. 20 använda uttrycket är det mest vidsträckta eftersom det också inkluderar parternas kostnader för anlitan­de av ombud. Bland annat mot bakgrunden av att parterna inte synes ha angivit sina egna ombudskostnader har skiljemännen uppenbarligen i p.5 av skiljedomen avsett kostnader för skiljeförfarandet i den mera inskränkta betydelse som detta uttryck används i bilagan till skiljedomsreglerna, dvs kostnader som depositionsbeloppet är avsedda att täcka.

I den mellan parterna träffade överenskommelsen beträffande handläggningen av frågan om kostnaderna för skiljeförfarandet anges att skiljemännen redan i samband med deldomen hade att avgöra frågan om depositionsbeloppet. Innebörden av överenskommelsen är emellertid inte helt klar. Överenskommelsen kan tolkas så att skiljemännen enbart skulle avgöra hur stor del av depositionsbeloppet som ICC slutligt skulle kunna ta i anspråk i form av administrativ avgift och för skiljemännens arvoden samt expertutgifter. Överenskommelsen kan emellertid också tolkas så att skiljemännen även hade att ta ställning till vem av parterna som slutligt skulle svara för nämnda skiljedoms­kostnader eller hur ansvaret eljest skulle fördelas mellan dem. Emellertid talar p. 2 i överenskommelsen - av innebörd att skiljemännens beslut i fråga om depositionsbeloppet inte skulle ha någon prejudicerande verkan för någondera parten vid ansökan enligt p. 1 i överenskommelsen - närmast för att den senare tolkningen är riktig. Även det förhållandet att ingendera parten inom den i p. 9 av "terms of reference" angivna tiden gjort någon framställning till skiljemännen om ett avgörande av kostnadsfrågan talar i samma riktning.

På anförda skäl finner hovrätten att beställaren inte visat att skiljemännen i nu förevarande hänseende har över­skridit sitt uppdrag.

Sammanfattningsvis finner hovrätten att beställaren genom vad som anförts under rubrikerna 1.1 och 1.3 ovan inte har visat att skiljemännen har överskridit sitt uppdrag, än mindre att skiljedomen av sådan anledning är utan verkan i Frankrike samt att vad beställaren har anfört i anslutning till den under rubriken 1.2 behandlade frågan inte är av beskaffenhet att hindra verkställighet av skiljedomen.

2. Orerelmässigheter i skiljeförfarandet

Beställaren har i denna del gjort gällande att en av skiljemännen, Mr. Tashani, inte har deltagit i väsentliga delar av tvistens avgörande, att ett merpart beslut angående skiljedomens innehåll och utformning har skett över Tashanis huvud samt att härigenom sådana orerelmässigheter i skiljeförfarandet har förekommit att skiljedomen saknar all verkan.

Beställaren har i denna del anfört: Samtliga tre skiljemän har deltagit i tvistens avgörande endast t o m den dag då skiljemännen sammanträffade för att genomgå och underteckna det förste utkast till skiljedom, vilket skulle underskrivas ICCs skiljedomstol. Vid detta tillfälle var skiljemännen - såsom också framgick av domslutet - ense om att beställaren hade haft "good reasons" att avvisa fartygen. De åtgärder som därefter vidtagits - nämligen att undertrycka konstaterandet att beställaren haft skälig anledning avvisa fartygen att göra tillägg till domen genom att i denna intaga en ny punkt med nr 6 samt att företaga fördelning av kostnaderna för skiljeförfarandet i strid med parternas överenskommelse har skett utan att skiljemännen träffats för att kunna nå enighet på sätt parterna haft rätt att förutsätta och som föreskrivs bl a i fransk procedurlag.

Varvet har anfört: Varvet har icke närmare kännedom om de interna kommunikationerna mellan skiljemännen och ICCs skilje

domstol men de synes sakna all betydelse för frågan om skiljedomens verkställighet i Sverige. Sedan av beställarens egen redogörelse framgår emellertid att skiljemännen överlagt vid ett antal olika tillfällen vid personliga sammanträffanden i Paris, att korrespondensen dessemellan och därefter varit livlig och att Tashani skriftligen till skiljemändens ordförande och till skiljedomstolen framfört sina synpunkter på olika delar av tvisten och domsutförningen. Beträffande skiljemännens arvoden och kostnaderna för förfarandet är skiljemännen för övrigt i viss omfattning underkastade skiljedomstolens beslut. Det finns ingen föreskrift om att överläggning till dom endast får ske vid personligt sammanträffande mellan samtliga skiljemän eller att meningsutbyte mellan skiljemännen inte får ske per korrespondens eller telef.

Hovrätten - som anmärker att de i domslutet intagna punkter som är av verkställbar natur, nr 4 och 5, inte har ändrats efter den dag då samtliga de tre skiljemännen justerat det domkast som sedermera överändes till skiljedomstolen - finner att beställaren inte har visat att skiljeförfarandet ägt rum på sätt som strider mot vad som föreskrivs i fransk lag. Vad beställaren i denna del har anfört lämnas därför utan avseende.

3. Regelstridig påverkan från ICCs skiljedomstol mm

Beställaren har anfört: Sedan skiljemännen i enlighet med art. 21 i ICCs skiljedomregler underställt skiljedomstolen sitt utkast till dom, tillställdes skiljemännen ett brev av den 23 januari 1978 från sekreteraren i ICCs skiljedomstol. Av brevet framgår att skiljedomstolen beslutat underkänna förslaget till dom, inte endast av formella skäl utan även och i första hand av materiella skäl. Uttrycksättet i brevet måste snarare anses innebära, att domstolen givit skiljemännen direktiv, än att de utnyttjat sin befogenhet enligt art. 21 i skiljedomreglerna att fästa skiljemännens uppmärk-

samhet på viss fråga av materiellt innehåll. Allvarigare är emellertid de direktiv som sedermera lämnades i brev av den 7 mars 1975 till skiljenämndens ordförande. I detta förelagda skiljedomstolen skiljemännen att i domslutet inskjuta en ny punkt, som fick nr 6 och som innehöll att alla andra krav och motkrav genom meddelandet av skiljedomen var att anse som ogillade. Detta föreläggande stred klart mot ICCs skiljedomsregler, eftersom det innebar ett direkt beslut i materiellt hänseende. Som en följd av detta föreläggande kom den i "terms of reference" nämnda frågan om beställarens rätt till skadestånd för förluster, som beställaren lidit genom varvets oförmåga att leverera kontraktssenliga fartyg, att lämnas obehandlad. Föreläggandet för skiljemännen att i domslutet intaga en ny p. 6 av ovan angivet innehåll har inneburit ett allvarligt ingrepp i skiljemännens frihet att själva fatta beslut. Skiljedomen är därför ogill åtminstone till den del som den avser frågan om rätt för beställaren till skadestånd. Om viss del av skiljedomen inte är giltig måste skiljedomen också i sin helhet betraktas som ogiltig. Domen kan nämligen inte i övrigt verkställas, eftersom även ett eventuellt skadestånd till beställaren skulle avräknas & återstående köpeskillning. Det har tidigare framhållits att domen även är ogiltig såvitt avser beslutet om fördelning av kostnader för skiljeförfarandet. - Även om domen skulle anses giltig till viss del, utstår så väsentliga frågor oreglerade att domen i vart fall ännu inte kan anses bindande för parterna.

Varvet har anfört: Brevet från skiljedomstolen av den 7 mars 1978 innehåller inte några direktiv i materiellt hänseende utan upplyser att domstolen beslutat godkänna skiljedomen under förutsättning ("sous reserve") att vissa modifieringar vidtogas. Förklaringen till skrivningen är att domen då dragit långt ut på tiden och att såväl skiljemän som parter till skiljedomstolen framfört missnöje med dröjsmålet. För att icke onödigtvis fördröja godkännandet till nästa sammanträde (sammanträde hålls en gång i månaden) beslöt skiljedomstolen:

att godkänna domen på vissa villkor. Godtog skiljemännen dessa, kunde skiljedomen expedieras utan nytt sammanträde med domstolen. Godtog skiljemännen dom icke, fick deras nya förslag till dom tagas upp till prövning på nästa sammanträde. Denna handläggning synes väl förenlig med skiljedomstolens rätt att fästa skiljemännens uppmärksamhet på omständigheter av materiell betydelse och därtill mycket lämplig av tids-skäl. - Det kan diskuteras huruvida den meddelade skiljedome processuellt utelöst sådana skadeståndskrav som enligt "terms of reference" p. 9 skulle kunna upptagas inom tre månader efter domens meddelande. Materiellt sett har skiljemännen uppenbarligen menat att de fastställda prisnedsättningarna skall utgöra full ersättning för konstaterade fel. Sedan det visat sig att ingendera parterna fullföljt skiljeförfarandet inom tremånadersfristen genom att yrka skadestånd eller kostnader, är frågan emellertid helt akademisk. I vart fall kan skadeståndstalan nu icke längre anhängiggöras. Problemet saknar därför betydelse för skiljedomens verkställbarhet. - Vad beställaren anfört om att skiljedomen i sin helhet är ogiltig, enär den är i vissa del ogiltig, och att domen i vart fall ej kan verkställas, enär väsentliga frågor utestår oreglerade, saknar enligt varvets ståndpunkt tillämplighet. Beträffande den av beställaren nämnda frågan om skadestånd vill varvet framhålla att parterna själva har avstått från att fullfölja denna fråga inom den stipulerade tremånadsfristen.

Beställaren har i sistnämnda fråga genomgått: Enligt "terms of reference" kunde parterna visa tid efter skiljedomens meddelande upptaga frågan om precisering av skadeståndsbelopp. Eftersom skiljedomen över huvud taget inte berör skadestånd, frågan har beställaren för sin del inte tagit upp frågan inom den berörda tiden.

Hovrätten gör följande bedömning.

Skiljemännen har under p. 1-4 i domslutet slagit fast att beställaren är skyldig att taga emot fartygen mot sådan ned-sättning av prisat som svarar mot felens värde, att beställaren inte varit i dröjsmål med den betalning som skulle erläggas vid leveransen, att beställaren inte är skadeståndsskyldig mot varvet för skada förorsakad av beställarens vägran att taga emot fartygen, när varvet erbjöd leverans, att beställaren nu är skyldig att taga emot fartygen i befintligt skick 30 dagar efter det att underrättelse om skiljedomen har avsänts samt att beställaren är skyldig att till varvet betala visst belopp, utgörande återstående del av köpeskil-lingen efter avdrag för prisnedsättningen, jämte ränta. Under p. 5 återfinns det förut nämnda beslutet om att vardera par-ten, såsom varande ömsom tappande och vinnande, har att svara för hälften av kostnaderna för skiljeförfarandet. Därefter förklaras under p. 6 att "all other claims and counterclaims are hereby dismissed". Av utredningen framgår att denna punkt inte fanns medtagen i det förslag till skiljedom som skilje-männen underställde ICCs skiljedomstol samt att den tillfogat sedan skiljedomstolen genom skrivelse den 7 mars 1978 medde-lat att förslaget till skiljedom godkännts av domstolen under förutsättning bl a att denna punkt sattes in i domslutet.

Enligt p. 7 av "terms of reference" hade skiljemännen att ta ställning till två skadeståndsyrkanden, nämligen dels varvets yrkande om ersättning för skada orsakad av beställarens vägran att mottaga leverans av fartygen och beställarens underlåtenhet att erlägga slutbetalning, dels beställarens yrkande om ersättning för skada förorsakad av varvets kontraktsbrott. Skiljemännen skulle enligt p. 9 "terms of reference" i deldom avgöra dessa och andra i p. 7 nämnda frågor, dock icke frågor om storleken av eventuella skadestånd. Sådana frågor egde part genom särskild ansökan underställa skiljemännen inom en tid av tre månader från den dag underrättelse om skiljedomen tillställdes parterna.

De kontraktsbrott som beställaren lade varvet till last var dels brott mot libyska bojkottlagar, dels brott mot parternas överenskommelse om specifikationer för fartygen. I den första delen konstaterar skiljemännen att bojkottlagen inte var tillämplig på kontrakten och att varvet fullgjort den enda förpliktelse det hade åtagit sig avseende materialets och utrustningens ursprung genom att utfärda kontraktens enligt intyg. I den andra delen uttalar skiljemännen - efter att först ha konstaterat att antalet invändningar från beställarens sida avsevärt minskats sedan skiljeförfarandet påbörjades - att detta förhållande är bevis nog för att parterna skulle ha kunnat göra upp i godo om det inte varit för frågan om tillämpning av den libyska bojkottlagen. Skiljemännen tillägger att det är anmärkningsvärt inte bara hur små avvikelserna är utan också vilket obetydligt värde dessa representerar jämfört med värdet på fartygen. Skiljemännen konstaterar därefter att vissa avvikelser förelåg och att köparen hade vissa skäl ("some reasons") att inte anse fartygen vara i kontraktens enligt skick för leverans vid den tid när beställaren avvisade dem. En redogörelse lämnas därefter för avvikelsernas art och värde.

Såsom förut nämnts har skiljemännen i domslutet uttryckligen förklarat att den av varvet påstådda skadeståndsskyldigheten för beställaren inte föreligger. Något motsvarande uttalande i frågan huruvida varvet, såsom beställaren gjort gällande, var skadeståndsskyldigt mot beställaren återfanns inte i det förslag till domslut som skiljemännen underställde skiljedomstolen, ej heller görs i domskälen något direkt uttalande i denna fråga. Eftersom skiljemännen emellertid ogillat den i första hand åberopade grunden för kontraktsbrott samt - beträffande den i andra hand åberopade grunden - som sin mening uttalat att avvikelserna var anmärkningsvärt små och representerade ett i sammanhanget obetydligt värde, som dock borde kompenseras genom en prisnedsättning, samt beställaren inte därtöver åberopat någon särskild grund för

sitt skadeståndsyrkande, är det enligt hovrättens uppfattning uppenbart att skiljemännen, såsom förutsatts i "terms of reference", har behandlat beställarens skadeståndsyrkande men lämnat detta utan bifall. Det måste antas att skiljedomstolen uppfattat skiljemännens ställningstagande på samma sätt och därvid funnit att det av domslutet borde framgå att samtliga i p. 7 av "terms of reference" angivna materiella frågor hade behandlats av skiljemännen och att beställarens skadeståndsyrkande - liksom även beställarens yrkande om återlämning av erlagd köpeskilling, vilket inte heller uttryckligen behandlats i domen - lämnades utan bifall. Vad som i denna del anförs i brevet från skiljedomstolen den 7 mars 1978 måste därför anses vara att hänföra till ett sådant påpekande angående skiljedomens utformning som domstolen enligt art. 21 kan göra.

Med hänvisning till vad som nu har anförts finner hovrätten att vad beställaren i denna del har anfört inte är av beskaffenhet att utgöra hinder för verkställighet av skiljedomen.

4. Klander av skiljedomen

Beställaren har anfört: Sedan beställaren efter skiljedomens meddelande kunnat konstatera att domslutet varken hade stötts av "terms of reference" eller var förankrat i domskälen samt utrett bakgrunden till dessa förhållanden, har beställaren i Frankrike angivit klander av skiljedomen. Detta har skett dels i form av Déclaration d'Appel, dels i form av Opposition à Ordonnance d'Exequaturo de Sentence d'Arbitrale. Därvid har beställaren yrkat att skiljedomen skall undanröjas och förbud meddelas mot dess verkställighet.

Varvet har anfört: De två i Paris anhängiggjorda klanderna om klander av skiljedomen grundar sig på en del av de påståenden som beställaren har hävdats i förevarande mål. På de

skäl som varvet har anfört i hovrätten saknar de fog. Utöver att beställaren har ingivit ansökningarna om klander har ingenting skett i dessa processer. Ett slutligt avgörande i dessa kan inte förväntas på åtskilliga år.

Hovrätten gör följande bedömning.

Med anledning av de av beställaren i Frankrike anhängiggjorda ansökningarna om klander av skiljedomen har, såvitt visats, icke meddelats något beslut varigenom skiljedomen undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits. Oaständigheterna är inte sådana att avgörandet av detta mål bör uppskjutas i avvaktan på avgörandet av de i Frankrike anhängiggjorda rättegångarna.

5. Nytt skiljeförfarande

Beställaren har anfört: Utöver de frågor som skiljemännen haft att ta ställning till enligt "terms of reference" fanns flera frågor som alltjämt utstod olösta mellan parterna. Bland dessa ingick frågan huruvida varvet, för det fall att beställaren varit berättigad att avvisa fartygen vid den tidpunkt när de angivits klara för leverans, tillrättat konstaterade felaktigheter inom den härför i kontraktet stipulerade tiden. I förvisning om att skiljemännen genom den meddelade skiljedomen allvarligt överskridit sitt uppdrag och att skiljedomen således är ogiltig eller i allt fall icke bindande för parterna utöver de frågor som upptagits i "terms of reference" har beställaren den 8 september 1978 inlett nytt skiljeförfarande vid ICC i Paris. Beställaren har i detta ärende yrkat att beställaren förklaras icke vara skyldig att mottaga leverans av de tre fartygen och som grund åberopat att varvet sedan lång tid tillbaka har överskridit den tid för tillrättande av felaktigheter som är bestämd i kontraktet.

Varvet har anförts: Det av beställaren numera anhängiggjorda skiljeförfarandet avser frågor som genom den första skiljedomen blivit res iudicatae. Varvet har i skrivelse till ICCs skiljedomatol gjort invändning härom och vägrat att utse skiljeman.

Hovrätten finner att den omständigheten att beställaren har inlett nytt skiljeförfarande angående samma sak inte är av beskaffenhet att kunna hindra verkställighet. Ej heller bör av sådan anledning avgörandet av ansökan om verkställighet i Sverige uppskjutas.

Sammanfattningsvis finner hovrätten att beställaren inte visat någon sådan omständighet vara för handen som kan medföra att ansökningsen om verkställighet skall på de grunder som stadgas i 7 § 1 st lagen om utländska skiljeavtal och skiljedomar lämnas utan bifall. De frågor som prövats av skiljerätten får enligt svensk rätt avgöras av skiljeman. Något förhållande som medför att tillämpningen av skiljedomen skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för svensk rättsordning föreligger inte. Ej heller har hovrätt annat skäl att enligt 9 § 2 st nämnda lag uppskjuta avgörande ansökningsen om verkställighet skall därför bifallas.

SLUT

Hovrätten förordnar jmflikt 9 § 3 st lagen (1929:147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar att skiljedomen skall gå i verkställighet som svensk domstols laga kraft ägande dom, om ej högsta domstolen efter talan mot hovrätt

beslut förordnar annat.

FULLFÖLJDSEÅNVIKING, se bilaga C
Besvärainlaga senast den 10.1.1979

Bestyrka i tjänsten

J. Järnku

WWW.NEWYORKCONVENTION.ORG

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Birgitta Blom,
hovrättsråden Gehlin och Linder samt hovrättsassessorn
Beholm, referent. Enhälligt.